

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy VIII

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Druga wojna światowa					
1. Przypomnienie wiadomości z klasy siódmej	– podaje główne cechy rewolucji przemysłowej, – wymienia kraje o systemie totalitarnym, istniejące po I wojnie światowej oraz ich liderów politycznych,	– opisuje zjawiska historyczne, które zaszły na przełomie wieków XIX i XX, – wymienia nowe nurty polityczno-społeczne powstałe w XIX w., – wyjaśnia termin <i>rewolucja przemysłowa</i>, – wymienia skutki I wojny światowej i kryzysu demokracji w okresie międzywojennym,	– charakteryzuje główne nurty polityczne powstałe w XIX w., – porównuje systemy totalitarne z autorytaryzmem w II Rzeczypospolitej, – określa, jakie przemiany społeczne, techniczne oraz cywilizacyjne wywołała I wojna światowa,	– dokonuje bilansu polityki Polski międzywojennej, – analizuje skutki I wojny światowej i kryzysu demokracji w okresie międzywojennym, – określa sytuację Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej,	– przedstawia założenia polityki Hitlera i Stalina, – określa zagrożenia, jakie rodziły dla bezpieczeństwa międzynarodowego,
2. Wojna obronna Polski w 1939 roku	– podaje daty ataku III Rzeszy i ZSRS na Polskę, – wymienia najważniejsze wydarzenia wojny obronnej,	– omawia etapy wojny obronnej Rzeczypospolitej z uwzględnieniem (o ile to możliwe) wydarzeń i bitew w swoim regionie, – zna pojęcia: <i>wojna totalna</i>, <i>Blitzkrieg</i>, <i>kampania wrześniowa</i>, – podaje przykłady bohaterstwa Polaków, uwzględniając żołnierzy i ludność cywilną, – podaje przyczyny klęski Polski w 1939 r.,	– charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej, – wskazuje na mapie pozycje stron walczących i miejsca ważniejszych bitew, – omawia przykłady bohaterstwa Polaków, – określa skalę strat państwa polskiego poniesionych w wyniku działań wojennych, – omawia przyczyny klęski Polski w 1939 r.,	– dokonuje analizy materiału źródłowego w postaci relacji świadków, dokumentów i fotografii, – ocenia sytuację społeczeństwa polskiego w czasie najazdu zbrojnego, – wymienia najważniejszych dowódców uczestniczących w kampanii wrześniowej po stronie polskiej,	– ocenia postawę sojuszników Polski w sytuacji agresji na państwo polskie, – prezentuje postawy bohaterów polskiego września 1939 r., – opisuje miejsca pamięci związane z wojną obronną Polski,
3. Na froncie europejskim (1939–1941)	– wymienia najważniejsze wydarzenia kampanii wojennej na zachodzie Europy w latach 1939–1941,	– przedstawia oraz umiejscawia w czasie wydarzenia II wojny światowej na froncie zachodnim w latach 1939–1941, – wyjaśnia, co w kontekście II wojny światowej oznacza pojęcie <i>alianci</i>, – przedstawia wydarzenia bitwy o Anglię,	– wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na Danię i Norwegię, – rozumie, jakie znaczenie dla dalszych losów wojny miało odparcie ataku niemieckiego przez Wielką Brytanię w 1940 r., – opisuje wydarzenia związane z atakiem ZSRS na Finlandię i kraje bałtyckie,	– ocenia postawy postaci, które miały decydujące znaczenie dla przebiegu II wojny światowej w omawianym okresie, takich jak: marszałek Philippe Pétain, gen. Charles de Gaulle i premier Winston Churchill,	– ocenia postawy przywódców alianckich, którzy zdecydowali się stawić czynny opór wojskom państw Osi, – określa znaczenie rozwoju kryptologii i złamania kodu Enigmy dla powodzenia działań zbrojnych w czasie wojny,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
		– zna wkład polskich lotników w tę kampanię, – analizuje mapę, wskazując podboje państw Osi, – zna imiona i nazwiska oraz funkcje kluczowych postaci decydujących o polityce państw w czasie II wojny światowej,		– ocenia sytuację państw zachodnich oraz przebywającej w nich ludności żydowskiej i romskiej po napaści niemieckiej, – tłumaczy znaczenie zastosowania przez Niemców <i>Blitzkriegu</i> dla przebiegu działań zbrojnych w pierwszych latach wojny,	– docenia wkład polskich naukowców w prace nad szyfrem Enigmy,
4. Agresja Niemiec na ZSRS	– zna datę 22 czerwca 1941 r., – sytuuje w czasie i w przestrzeni wydarzenia kampanii III Rzeszy przeciwko ZSRS, – podaje miejsca najważniejszych bitew kampanii,	– przedstawia przyczyny i konsekwencje agresji Niemiec na ZSRS, – omawia plan Barbarossa i przebieg działań wojennych na froncie wschodnim,	– charakteryzuje relacje niemiecko-sowieckie przed 1941 r., – analizuje przebieg działań wojennych na podstawie mapy, – wyjaśnia przyczyny klęski Niemiec na froncie wschodnim, – rozumie, jakie znaczenie dla przebiegu wojny miały zwycięstwa Armii Czerwonej w bitwach o Stalingrad i Kursk,	– dostrzega znaczenie pomocy aliantów zachodnich udzielonej ZSRS w kampanii wojennej, – określa warunki – geograficzne, militarne i polityczne – w jakich toczyły się walki na froncie,	– określa czynniki mające wpływ na zmiany sytuacji walczących stron: militarne i polityczne,
5. Okupacja, kolaboracja i opór	– przedstawia politykę III Rzeszy względem okupowanych ziem i postawy ludzi dotkniętych okupacją, – wyjaśnia pojęcia: <i>Generalne Gubernatorstwo</i>, <i>Generalny Plan Wschodni</i>, <i>Holokaust</i>, <i>ruch oporu</i>,	– wyjaśnia, czym były niemieckie obozy koncentracyjne, – określa postawy wobec Holokaustu, – omawia zjawiska kolaboracji i oporu wobec okupanta,	– charakteryzuje zjawiska kolaboracji i oporu wobec okupanta, – podaje przykłady takich działań, – podaje przykłady ratowania Żydów przed eksterminacją, – omawia stosowane przez Niemców metody eksploatacji podbitych terenów,	– dostrzega różnice i charakteryzuje działania władz niemieckich na poszczególnych obszarach Europy, – wiąże zjawisko dyskryminacji etnicznej Słowian oraz eksterminacji Żydów i Romów z ideologią rasizmu narodowościowego, głoszonego przez nazistów,	– przedstawia zasługi osób odznaczonych medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”,
6. Wojna poza Europą	– zna najważniejsze miejsca działań wojennych poza Europą, – wymienia członków koalicji antyhitlerowskiej i państwa Osi,	– opisuje najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w Afryce, na Bliskim Wschodzie, Dalekim Wschodzie i na Pacyfiku, – zna okoliczności inwazji japońskiej na Pacyfiku,	– odnajduje na mapie miejsca bitew i określa zasięg działań wojennych, wskazując szlaki przemarszu wojsk, – przedstawia kluczowe dla omawianych wydarzeń postacie,	– ocenia decyzje Wielkiej Trójki na konferencji w Teheranie, – charakteryzuje zmiany w sposobie prowadzenia wojny: działania militarne z powietrza i na morzu, – omawia fragment tekstu <i>Karty atlantyckiej</i>,	– wyjaśnia motywy, jakimi kierowali się politycy Wielkiej Trójki, podejmując decyzje w ramach rozmów w Teheranie, – dostrzega znaczenie rozwoju techniki wojennej dla przebiegu działań zbrojnych,

		– omawia przebieg działań wojennych w tym rejonie świata, – wymienia postanowienia konferencji Wielkiej Trójki w Teheranie,	– zna najważniejsze założenia <i>Karty atlantyckiej</i>, – rozumie, jakie znaczenie dla przebiegu działań zbrojnych miało przystąpienie USA do II wojny światowej po stronie aliantów,		– rozpoznaje najbardziej charakterystyczne dla tego okresu środki rażenia i urządzenia techniczne użyte w czasie wojny, takie jak: samoloty, lotniskowce, czołgi, pierwsze pociski rakietowe, radar,
7. Zwycięstwo aliantów	– wymienia najważniejsze działania wojsk alianckich, które przyczyniły się do ich zwycięstwa, – zna skład koalicji antyhitlerowskiej, – zna daty kapitulacji III Rzeszy i Japonii,	– przedstawia kluczowe wydarzenia kampanii wojennej aliantów w Europie i na Pacyfiku w omawianym okresie, – zna imiona i nazwiska kluczowych postaci, związanych z wydarzeniami kontrofensywy alianckiej, – omawia przebieg działań wojennych we Włoszech w latach 1943–1944, – przedstawia przebieg ofensywy Armii Czerwonej i doprowadzenie do klęski Niemiec w latach 1944–1945, – wymienia postanowienia Wielkiej Trójki podjęte na konferencji w Jaltcie, – zna wydarzenia i okoliczności związane ze zrzuconiem bomb atomowych na Hiroszimę oraz Nagasaki,	– wiąże sukces aliantów we Włoszech z wkładem II Korpusu Polskiego w zdobycie Monte Cassino, – opisuje przebieg operacji Overlord w oparciu o materiały źródłowe, – analizuje przebieg ofensywy Armii Czerwonej i doprowadzenie do klęski Niemiec w latach 1944–1945, – przedstawia okoliczności związane z użyciem bomby atomowej przez Amerykanów, – potrafi określić zasięg działań wojennych w omawianym okresie,	– ocenia znaczenie utworzenia przez aliantów drugiego frontu dla przebiegu wojny, – przedstawia okoliczności powstania bomby atomowej, przyczyny decyzji prezydenta Harry'ego Trumana o jej użyciu oraz konsekwencje tego wydarzenia,	– docenia wkład wojsk polskich w zwycięstwa odniesione nad państwami Osi, – ocenia decyzje Wielkiej Trójki z perspektywy stron, których dotyczyły obrady w Jaltcie,

Dział 2. W okupowanej Polsce

10. Noc okupacji	– rozumie sytuację ludności polskiej, która znalazła się pod okupacją niemiecką i sowiecką, – podaje przykłady terroru władz okupacyjnych,	– opisuje okupację hitlerowską i sowiecką na ziemiach polskich, – wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich, zarówno tych o wymiarze ogólnokrajowym (np. zbrodnia katyńska, Auschwitz-Birkenau), jak i regionalnym (np. Palmiry, kaźń profesorów lwowskich, Zamojszczyzna), – analizuje mapę II Rzeczypospolitej pod kątem podziału ziem polskich po napaści w 1939 r., – przedstawia okoliczności zbrodni katyńskiej,	– przedstawia nazistowską politykę terroru (łapanki, obozy koncentracyjne, roboty przymusowe, wysiedlenia, germanizacja), – przedstawia okupacyjną codzienność Polaków w Generalnym Gubernatorstwie, na ziemiach włączonych do Rzeszy i na ziemiach wschodnich wcielonych do ZSRS, – konstruuje wypowiedź o sytuacji Polaków deportowanych w głąb ZSRS na podstawie tekstu źródłowego, – porównuje założenia polityki i metody represji stosowane przez Związek Sowiecki i III Rzeszę,	– ocenia skalę prześladowań na ziemiach polskich w czasie okupacji, – przedstawia losy ofiar terroru i zbrodni okupantów, operując terminami <i>akcja AB</i> i <i>Sonderaktion Krakau</i>, – określa postawy Polaków wobec okupacyjnej rzeczywistości,	– podaje imiona i nazwiska konkretnych osób, które zginęły w wyniku prześladowań ludności, a zwłaszcza polskiej elity społecznej,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
11. Wokół tragedii Żydów	– wie czym były getta żydowskie, – zna sytuację ludności żydowskiej na okupowanych ziemiach polskich, – rozumie znaczenie terminów <i>obozy koncentracyjne</i> i <i>obozy zagłady</i>,	– przedstawia politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej, – przedstawia sytuację ludności żydowskiej w gettach, – wyjaśnia zagadnienie „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”, – opisuje wydarzenia powstania w getcie warszawskim,	– charakteryzuje politykę nazistów wobec ludności żydowskiej, – charakteryzuje postawy Polaków wobec Holokaustu,	– rozpatruje kwestię postaw Polaków wobec eksterminacji Żydów z punktu widzenia sytuacji ludności polskiej, – ocenia sytuację Żydów oraz ich szanse na przetrwanie w obliczu Holokaustu,	– przedstawia biogramy i dokonania Zofii Kossak-Szczuckiej, Ireny Sendler, Matyldy Getter i Janusza Korczaka, – dostrzega i rozumie dążenia społeczności żydowskiej do upamiętnienia Holokaustu,
12–13. Rząd RP na emigracji i walka Polaków na frontach wojny	– potrafi powiedzieć, jaką rolę odgrywał polski rząd na emigracji, – zna przykładowe polskie formacje wojskowe, które walczyły u boku aliantów, – wie, kim był gen. Władysław Sikorski,	– zna okoliczności powstania rządu polskiego na uchodźstwie, – podaje cele rządu RP na emigracji, – wymienia najważniejszych przedstawicieli rządu londyńskiego i określa ich funkcje, – wymienia polskie formacje wojskowe powstałe u boku aliantów, – zna postanowienia Wielkiej Trójki, dotyczące sprawy polskiej, podjęte na konferencji w Teheranie,	– charakteryzuje polityczną działalność rządu RP na uchodźstwie, – podaje skutki podpisania układu Sikorski-Majski, – charakteryzuje relacje rządu RP z ZSRS, – porównuje stanowisko rządu RP i rządu ZSRS w sprawie przyszłej granicy wschodniej Polski, – przedstawia polskie formacje wojskowe oraz ich wkład w walki po stronie aliantów,	– dostrzega znaczenie utworzenia rządu RP na uchodźstwie dla zachowania ciągłości politycznej państwa polskiego, – przedstawia biogramy ważniejszych przedstawicieli władz emigracyjnych oraz dowódców polskich formacji wojskowych, – docenia wkład polskiego oręża w pokonanie nazistów,	– ocenia znaczenie śmierci gen. Władysława Sikorskiego dla losów sprawy polskiej na arenie międzynarodowej, – opisuje konkretne formacje wojskowe oraz ich wojenne losy w oparciu o relacje świadków i materiały źródłowe,
14–15. Walka i opór w okupowanym kraju	– wie, czym była Armia Krajowa, – wymienia nazwy innych polskich organizacji militarynych i cywilnych zaliczanych do PPP, – rozumie pojęcia <i>dywersja</i> i <i>sabotaż</i>, – potrafi podać przykład czynnego oporu Polaków w okupowanym kraju przeciwko terrorowi i polityce obcych władz,	– przedstawia formy oporu, podjęte przez Polaków wobec okupanta, – wiąże postacie (takie jak Stefan Rowecki „Grot” czy Jan Jankowski) z organizacjami, w których działały, – podaje przykłady oporu organizacji podziemia niepodległościowego wobec okupantów, – opisuje działalność partyzancką na ziemiach polskich,	– charakteryzuje polityczną i militarną działalność Polskiego Państwa Podziemnego, w tym formy oporu wobec okupantów, – przedstawia cele, zadania i zakres działalności organizacji PPP, – charakteryzuje podziemie komunistyczne, – wyjaśnia przyczyny i znaczenie konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich,	– wie, jaką rolę w czasie wojny odgrywali cichociemni, – dostrzega różnice pomiędzy założeniami i celami PPP a założeniami i celami organizacji komunistycznych, – analizuje relacje świadka zbrodni wołyńskiej pod kątem znaczenia mordu i sytuacji ludności polskiej,	– potrafi przedstawić wybraną postać cichociemnego, – charakteryzuje polską twórczość artystyczną o wymowie antynazistowskiej na podstawie materiałów źródłowych,

16. Akcja Burza i powstanie warszawskie	– zna datę wybuchu powstania warszawskiego, – potrafi powiedzieć, jak wyglądały walki w mieście oraz kto przede wszystkim brał udział w powstaniu,	– wymienia założenia akcji Burza, – wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego, – przedstawia przebieg walk powstańczych na podstawie materiału źródłowego i mapy,	– charakteryzuje polityczną i militarną działalność Polskiego Państwa Podziemnego podczas akcji Burza, – omawia realizację tego planu, – wiąże okoliczności polityczno--militarne zaistniałe w 1944 r. z decyzją o wybuchu powstania, – ocenia postawę aliantów i Związku Sowieckiego wobec powstania,	– określa sytuację powstańców w obliczu przeważających sił wroga oraz braku większego wsparcia z zewnątrz, – przedstawia ocenę powstania z różnych punktów widzenia, biorąc pod uwagę opinie historyków i uczestników wydarzeń, – ocenia postawę Niemców wobec cywilnej ludności miasta,	– opisuje umundurowanie i uzbrojenie powstańców, – przedstawia życiorys powstańca, który był postacią wybitną lub wykazał się szczególnym bohaterstwem w walkach,
17. Początki władzy komunistycznej w Polsce	– wiąże przejście władzy przez komunistyczny rząd z obecnością Armii Czerwonej na terenie Polski, – wymienia instytucje komunistycznego aparatu terroru, – zna datę 22 lipca 1944 r.,	– zna okoliczności utworzenia Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, – porównuje struktury polskiego rządu na uchodźstwie z organami utworzonymi przez komunistów na ziemiach polskich, – określa skalę zniszczeń i strat, które Polska poniosła w wyniku II wojny światowej,	– zna rzeczywiste cele polskich komunistów, – określa stosunek komunistów do podziemia niepodległościowego, – ocenia praworządność i legalność tych instytucji w związku z sytuacją międzynarodową w 1944 r., – na podstawie tekstu źródłowego wymienia przyczyny rozwiązania Armii Krajowej,	– ocenia sytuację polskiego rządu na uchodźstwie w 1944 r., – analizuje teksty źródłowe pod kątem celów i zadań, jakie stawiali sobie ich autorzy, – omawia skutki reformy rolnej, – charakteryzuje zmiany, jakie zaszły w wyniku strat wojennych: społeczne, materialne i terytorialne, na podstawie ikonograficznego i informacyjnego materiału źródłowego,	– przedstawia najważniejsze zmiany w strukturze społecznej w Polsce, jakie zaszły w wyniku następstw II wojny światowej i przejęcia władzy przez komunistów, – podaje konkretne przykłady osób należących do grup społecznych, które zostały zdziesiątkowane w wyniku tych wydarzeń,

Dział 3. Świat po II wojnie światowej

20. Krajobraz po wojnie	– wymienia postanowienia podjęte na konferencji Wielkiej Trójki w Poczdamie, takie jak: 4xD, straty terytorialne Niemiec i sankcje nałożone na ten kraj, – zna przyczyny utworzenia ONZ i nazwy organizacji z nią związanych,	– podaje imiona, nazwiska i sprawowaną funkcję czołowych postaci uczestniczących w konferencji w Poczdamie, – wymienia skutki II wojny światowej, – podaje przykłady zniszczeń wojennych, – przedstawia zagadnienie procesów norymberskich, – zna przyczyny powstania oraz cele Organizacji Narodów Zjednoczonych, – analizuje fragment tekstu <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>,	– charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe, z uwzględnieniem powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych, – potrafi oszacować na podstawie danych liczbowych, zebranych w tabeli, straty w ludziach będące wynikiem długotrwałego konfliktu zbrojnego,	– prezentuje instytucje ONZ, określając ich zadania, a także zakres kompetencji, – ocenia znaczenie powstania ONZ dla przyszłości Europy i świata, – porównuje zasady funkcjonowania ONZ i Ligi Narodów, – dostrzega wpływ mocarstw na politykę ONZ,	– określa zakres kompetencji ONZ i organizacji z nią współpracujących, – podaje przykłady działań tych organizacji,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
21–22. Zimna wojna	– rozumie terminy <i>zimna wojna</i> i <i>wyścig zbrojeń</i>, – wymienia przykłady konfliktów zaliczanych do zimnowojennych,	– wskazuje na mapie państwa NATO i Układu Warszawskiego, – charakteryzuje wybrane konflikty militarne doby zimnej wojny, – określa przyczyny oraz obszary rywalizacji pomiędzy USA i ZSRS, – podaje podstawowe informacje dotyczące najważniejszych konfliktów zimnej wojny, – rozumie termin <i>żelazna kurtyna</i>,	– wymienia przyczyny rozpadu koalicji antyhitlerowskiej, – charakteryzuje bloki polityczno-wojskowe: NATO i Układ Warszawski, – analizuje tekst przemówienia Winstona Churchilla z Fulton pod kątem oceny sytuacji politycznej w Europie, – określa założenia planu Marshalla i jego znaczenie dla gospodarczej odbudowy Europy, – umiejscawia na mapie konflikty doby zimnej wojny,	– porównuje warunki polityczne i społeczne w ZSRS z sytuacją polityczną i społeczną w USA, – przedstawia genezę rozpoczynającego się wyścigu zbrojeń i rywalizacji o wpływy pomiędzy tymi mocarstwami, – opisuje wydarzenia związane z kryzysem berlińskim, – charakteryzuje rywalizację amerykańsko-sowiecką w różnych dziedzinach: podbój kosmosu, zbrojenia, walka o wpływy na świecie,	– analizuje materiał źródłowy i ikonograficzny dotyczący propagandy komunistycznej i zachodniej, – przedstawia konsekwencje konfliktów zbrojnych w okresie zimnej wojny dla państw, na terenie których toczyły się walki, – podaje przykłady twórczości (literatury, filmu) poruszające tematykę zimnej wojny lub wojen toczonych w tym okresie,
23. Za żelazną kurtyną	– wymienia państwa, które znalazły się w bloku wschodnim po II wojnie światowej, – podaje cechy gospodarki stalinowskiej, takie jak: nacjonalizacja, centralne planowanie czy kolektywizacja,	– wiąże panujący w państwach satelickich porządek polityczny ze znajdowaniem się w strefie wpływów ZSRS, – określa cechy ustroju politycznego państw komunistycznych, – wyjaśnia pojęcia: <i>stalinizm</i>, <i>blok wschodni</i>, <i>odwilż</i>, <i>państwo satelickie</i>, <i>doktryna ograniczonej suwerenności</i>, – zna cele powstańców węgierskich z 1956 r., – wie, czym była praska wiosna,	– charakteryzuje politykę ZSRS wobec państw bloku wschodniego, – wie, jaką rolę odgrywała Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej w umocnieniu dominacji ZSRS nad państwami satelickimi, – dostrzega związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wydarzeniami w ZSRS po śmierci Stalina a nastaniem odwilży, – określa, na czym polegało to zjawisko, – przedstawia wydarzenia powstania węgierskiego w 1956 r., – omawia wydarzenia praskiej wiosny w 1968 r.,	– dokonuje bilansu polityki Nikity Chruszczowa, biorąc pod uwagę takie zagadnienia, jak: krytyka kultu jednostki, złagodzenie represji społecznych i poprawa relacji z Zachodem, interwencja sowiecka na Węgrzech, – ocenia politykę ZSRS wobec krajów satelickich,	– wskazuje na przejawy solidarności obywatelskiej między mieszkańcami demoludów, np. wiec poparcia dla Polaków w Budapeszcie, protesty przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego, samospalenie Ryszarda Siwca,
24. Rozpad systemu kolonialnego	– zna najważniejsze wydarzenia związane z dekolonizacją, – wie, kim byli Mahatma Gandhi i Nelson Mandela,	– przedstawia przebieg procesu dekolonizacji, uwzględniając jego przyczyny i skutki, – przedstawia proces przyczynowo-skutkowy zachodzący pomiędzy polityką państw kolonialnych, zmianą sytuacji międzynarodowej i dążeniami niepodległościowymi ludów Afryki,	– wiąże postępujący proces dekolonizacji z osłabieniem mocarstw kolonialnych po II wojnie światowej, – charakteryzuje przebieg działań zmierzających do odzyskania niepodległości przez Indie, – ocenia następstwa dekolonizacji,	– omawia proces dekolonizacji Indochin, Holenderskich Indii Wschodnich i Malajów, – zna metody walki o niepodległość w koloniach, – dostrzega rozbieżności w poziomie życia, edukacji i zamożności pomiędzy dawnymi potęgami kolonialnymi a ich koloniami,	– przedstawia biografie Mahatmy Gandhiego i Nelsona Mandeli w związku z ich walką o równość społeczną i pokój, – ocenia konsekwencje dekolonizacji zarówno dla kolonii, jak i dla państw postkolonialnych z perspektywy ich późniejszej historii,

			–charakteryzuje problemy państw postkolonialnych, takie jak: konflikty zbrojne, zacofanie i epidemie,		
25. Konflikty na Bliskim Wschodzie	–wymienia ważniejsze wydarzenia związane z powstaniem państwa Izrael i eskalacją konfliktu pomiędzy Żydami a narodami arabskimi, –rozumie pojęcia <i>terroryzm</i> i <i>rewolucja islamska</i> , – zna datę 11 września 2001 r.,	–opisuje przyczyny ważniejszych konfliktów na Bliskim Wschodzie, –przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael, –wyjaśnia przyczyny rewolucji islamskiej oraz ingerencji USA i ZSRS w politykę na Bliskim Wschodzie, –wymienia i opisuje sylwetki czołowych postaci związanych z polityką na Bliskim Wschodzie,	–charakteryzuje sytuację polityczną na obszarze Palestyny po II wojnie światowej, –omawia spór izraelsko-palestyński, –wymienia i opisuje wydarzenia związane z konfliktem izraelsko-arabskim (np. wojnę sześciodniową), –wiąże wydarzenia na Bliskim Wschodzie z rozwojem terroryzmu i fundamentalizmu na tym obszarze,	–opisuje sytuację polityczną, terytorialną i etniczną Izraela w związku ze sporem z państwami arabskimi, –ocenia znaczenie wydarzeń w rejonie Bliskiego Wschodu oraz ich wpływ na politykę i gospodarkę na świecie,	–rozumie polityczne, społeczne i religijne uwarunkowania na Bliskim Wschodzie, –prezentuje racje obydwu stron w konflikcie izraelsko-palestyńskim, –wnioskuje na tej podstawie o szansach na rozwiązanie tego sporu,
26. Chiny po II wojnie światowej i wojna w Korei	–wymienia najważniejsze wydarzenia związane z rządami Mao Zedonga w Chinach, –zna przebieg wojny w Korei,	–omawia przemiany, które zaszły w Chinach i w Korei po II wojnie światowej, –przedstawia proces dojścia do władzy Mao Zedonga, –rozumie pojęcia: „ <i>rewolucja kulturalna</i> ”, „ <i>wieki skok</i> ” i <i>czerwona książeczka</i> , –opisuje sytuację w Chinach po śmierci Mao, –zna datę wojny w Korei, –omawia przebieg wojny w Korei,	–wiąże przemiany polityczno-gospodarcze w Państwie Środka z wprowadzeniem komunizmu, –rozumie, jaki wpływ miała rywalizacja pomiędzy USA i ZSRS na wydarzenia na Dalekim Wschodzie, –określa na podstawie mapy zmiany terytorialne, jakie zaszły na tym obszarze,	–porównuje ustrój polityczno-gospodarczy Chin z ustrojem innych państw komunistycznych (np. ZSRS), –wskazuje na konsekwencje polityki „wielkiego skoku” oraz „rewolucji kulturalnej” w Chińskiej Republice Ludowej, –wyciąga wnioski dotyczące sytuacji oraz konfliktu w Korei,	–charakteryzuje relacje ChRL z ZSRS i USA, –przedstawia kwestię zagarnięcia Tybetu przez Chiny, –zna postać Dalajlamy,
27. Ku zjednoczonej Europie	–wymienia nazwy organizacji tworzących wspólnoty europejskie, –zna datę utworzenia Unii Europejskiej, –rozpoznaje symbole UE,	–omawia proces integracji europejskiej, –podaje przyczyny konsolidacji gospodarczej i politycznej państw europejskich po II wojnie światowej, –przedstawia główne etapy integracji europejskiej, –wymienia najważniejsze instytucje UE,	–wymienia główne cele państw, które podjęły wysiłek integracyjny, –charakteryzuje stworzone przez nie międzynarodowe instytucje europejskie, –przedstawia założenia planu Schumana, –omawia proces integracji europejskiej z wykorzystaniem mapy,	–zna biogramy ojców integracji europejskiej, –omawia symbolikę flagi i wymowę hymnu UE (<i>Ody do radości</i>), –omawia takie wydarzenia, jak: podpisanie traktatów w Rzymie, <i>Traktatu o Unii Europejskiej</i> oraz zawarcie układu w Schengen, –ocenia znaczenie integracji europejskiej,	–omawia struktury i zadania organów Unii Europejskiej oraz instytucji z nią współpracujących, –przedstawia sukcesy na polu integracji europejskiej, a także trudności w tej dziedzinie, –podaje przykłady działań instytucji europejskich,
28–29. Przemiany społeczno-kulturowe po II wojnie światowej	–rozumie pojęcia: <i>globalizacja</i> , <i>migracja</i> , <i>eksplozja demograficzna</i> , –podaje nazwy i główne założenia omawianych na lekcji nurtów społecznych, które rozwinęły się w XX w.,	–opisuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne, które nastąpiły po II wojnie światowej,	–przedstawia genezę nowych zjawisk społecznych zaistniałych po wojnie, –charakteryzuje przemiany obyczajowe i kulturowe związane ze wzrostem tolerancji, globalizacją i rozwojem popkultury,	–określa zmiany świadomości społecznej i ewolucję prawa, które dokonały się w wyniku zaistnienia nowych okoliczności społecznych, politycznych i gospodarczych,	–analizuje przykłady globalizacji, migracji i eksplozji demograficznej, –prezentuje przykłady kultury masowej i działalność osób związanych z popularnymi w XX w. ruchami społecznymi,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
		–wymienia i opisuje najważniejsze nurty społeczne powstałe w XX w. oraz grupy dążące do zmian obyczajowych i prawnych na świecie, –wie, kim był Martin Luther King, –wymienia najważniejsze osiągnięcia techniczne drugiej połowy XX w.,	–prezentuje poglądy wspomnianych grup i określa metody, którymi posługiwały się dla osiągnięcia swoich celów, –opisuje sytuację społeczności wyznaniowych,	–pokazuje związek pomiędzy rozwojem techniki, przemysłu i komunikacji a zmianami społecznymi na świecie, –podejmuje dyskusje na temat ewolucji społeczeństwa obywatelskiego, laickiego i globalnego we współczesnym świecie,	
Dział 4. Polska w latach 1945–1956					
32. Inny kraj	–zna najważniejsze wydarzenia związane z przejściem władzy przez komunistów w Polsce, –wskazuje granice powojennej Polski na mapie, –wie, kim był Stanisław Mikołajczyk,	–przedstawia okoliczności utworzenia Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, –rozumie, na czym polegała zależność TRJN od komunistów i ZSRS, –zna okoliczności procesu szesnastu, –opisuje odbudowę kraju na wybranych przykładach, –wie, czym był pogrom kielecki,	–rozumie, jaki wpływ miały decyzje podjęte przez Wielką Trójkę w Jałcie i Poczdamie na kształt terytorialny państwa polskiego, –analizuje mapę pod kątem zmian terytorium państwa polskiego po II wojnie światowej, –opisuje przesiedlenia na ziemiach polskich, –wyjaśnia termin <i>akcja Wisła</i>, –przedstawia okoliczności i przebieg procesu szesnastu,	–wyjaśnia sytuację polskiego rządu na uchodźstwie, polskich dowódców oskarżonych w procesie szesnastu i Stanisława Mikołajczyka jako polityka niezależnego od władz komunistycznych, –określa zmiany w strukturze demograficznej ludności Polski powojennej i zna ich przyczyny, –przedstawia stosunki narodowościowe po II wojnie światowej,	–ocenia postawy polityków Wielkiej Trójki wobec sprawy polskiej oraz konsekwencje ich decyzji, –przedstawia sytuację ludności cywilnej, dotkniętej zniszczeniami wojennymi czy przesiedleniem na przykładach losów konkretnych osób,
33. Przegrana walka	–zna działania podjęte przez komunistów w celu przejęcia władzy w Polsce, –wie, kim byli żołnierze niezłomni / wyklęci, –wymienia instytucje związane z aparatem terroru komunistycznego,	–wie, że komuniści zdobyli władzę w Polsce nielegalnymi metodami, –wymienia cele Polskiego Stronnictwa Ludowego i żołnierzy podziemia niepodległościowego, –rozumie sytuację żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego po 1944 r.,	–zna treść pytań referendum 1947 r., –omawia fałszerstwo wyborcze, –charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz ze szczególnym uwzględnieniem oporu zbrojnego żołnierzy niezłomnych / wyklętych,	–opisuje okoliczności zorganizowania referendum ludowego oraz grę propagandową prowadzoną przez komunistów i opozycję, –wymienia przedstawicieli podziemia niepodległościowego,	–prezentuje sylwetki wybranych żołnierzy niezłomnych / wyklętych, –zna miejsca pamięci związane z bohaterstwem i prześladowaniami żołnierzy wyklętych,

34. Stalinowska Polska	–wymienia zjawiska charakterystyczne dla ustroju komunistycznego w PRL, –zna nazwę <i>Polska Rzeczpospolita Ludowa</i>, –podaje cechy socrealizmu, –wie, kim byli Bolesław Bierut i prymas Stefan Wyszyński,	–przedstawia przemiany ustrojowe, gospodarczo-społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu, –omawia proces tworzenia struktur ustrojowych państwa: powstanie PZPR, władzy wykonawczej w państwie i wprowadzenie konstytucji stalinowskiej, –wiąże system terroru stalinowskiego w Polsce z osobą Bolesława Bieruta,	–ocenia skutki terroru stalinowskiego w Polsce, –charakteryzuje działania władz zmierzające do upaństwowienia gospodarki, –przedstawia biogramy Bolesława Bieruta i prymasa Stefana Wyszyńskiego, –charakteryzuje relacje państwo-Kościół w okresie stalinizmu, –wie, z jakich przesłanek wynikała postawa władz, a z jakich – Kościoła,	–omawia zjawiska charakterystyczne dla ustroju komunistycznego w PRL (propagandę, indoktrynację, kult jednostki) na wybranych przykładach, –określa charakter relacji gospodarczych pomiędzy Polską a ZSRS, –analizuje zagadnienie struktury społeczeństwa polskiego w okresie PRL,	–przedstawia przykłady sztuki socrealistycznej, –interpretuje tekst memoriału Episkopatu Polski <i>Non possumus</i> z 1953 r. w związku z polityką państwa wobec Kościoła katolickiego,
35. Od Czerwca do Października	–wie, jakie zmiany polityczne zaszły w Polsce w 1956 r., –zna przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca,	–zna oczekiwania społeczne wobec władz w latach 50. XX w., –relacjonuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca, –omawia okoliczności przejścia władzy przez Władysława Gomułkę,	–wyjaśnia przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 1956 r. oraz wydarzeń październikowych 1956 r., –przedstawia sytuację gospodarczą i społeczno-kulturalną w latach 50. XX w.,	–opisuje zmianę nastrojów społecznych i postaw wobec władzy w 1956 r., –ocenia znaczenie polskiego Października dla społeczeństwa polskiego i PZPR,	–ocenia znaczenie i rangę wydarzeń 1956 r. dla poszczególnych grup społecznych,
Dział 5. Polska w latach 1956–1989					
38. Pod rządami Gomułki	–podaje formy uzależnienia Polski od ZSRS, –zna przykłady inicjatyw Kościoła katolickiego i grup inteligencji polskiej, zmierzające do zachowania tożsamości narodowej i egzekwowania praw człowieka i obywatela w PRL,	–charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w PRL w czasie rządów Władysława Gomułki, –przedstawia system władzy w Polsce pod koniec lat 50. i w latach 60. XX w., –opisuje formy uzależnienia Polski od ZSRS, –zna realia życia społecznego i kulturalnego w PRL w czasach gomułkowskich,	–wnioskuje na podstawie wydarzeń o sytuacji i relacjach społeczno-politycznych w Polsce pod koniec lat 50. i w latach 60. XX w., –wyjaśnia znaczenie Kościoła katolickiego dla stosunków politycznych i społecznych w kraju,	–przedstawia wydarzenia o kluczowym znaczeniu dla relacji państwo-Kościół, –omawia działalność rządu RP na uchodźstwie po II wojnie światowej, –opisuje inicjatywy polskiej inteligencji w omawianym okresie (Znak, Klub Krzywego Koła, Radio Wolna Europa), –analizuje tekst <i>Listu 34</i>,	–ocenia inicjatywy i działania inteligencji polskiej (Znak, <i>List 34</i>, Klub Krzywego Koła, Radio Wolna Europa), –ocenia wpływ instytucji zagranicznych (np. Instytutu Literackiego, Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa) na rozwój kultury polskiej,
39. Protesty marcowe i Grudzień 1970	–wymienia ważniejsze wydarzenia protestów studenckich w 1968 r. i strajków robotniczych w 1970 r., –wie, kim byli Adam Michnik i Jacek Kuroń, Leszek Kołakowski i Karol Modzelewski,	–przedstawia przyczyny, przebieg i konsekwencje protestów studenckich w 1968 r., –wymienia przyczyny strajków na Wybrzeżu w 1970 r., –relacjonuje wydarzenia Grudnia 1970, –wymienia motywy kampanii antysemitki w 2. poł. lat 60. XX w.,	–przedstawia stanowisko rewizjonistów wobec polityki partii, –ocenia reakcję władz na protesty robotnicze, –porównuje cele i konsekwencje wystąpień robotniczych w 1970 r. ze studenckimi w 1968 r., –przedstawia biogramy Adama Michnika i Jacka Kuronia,	–określa stosunek innych środowisk społecznych do protestów studenckich, –przedstawia znaczenie Marca 1968 i Grudnia 1970 dla młodego pokolenia Polaków, –dostrzega związek pomiędzy antysemitką akcją władz a wydarzeniami marcowymi,	–zna działania artystów oraz inteligencji, które były reakcją na wydarzenia Marca 1968,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
40. Dekada Gierka	– wie, kim był Edward Gierek, – zna konsekwencje polityki gospodarczej PZPR, – podaje nazwy najważniejszych organizacji opozycyjnych, działających w latach 70. XX w., – zna postać Jana Pawła II, – zna datę wyboru Karola Wojtyły na papieża,	– wymienia przykłady wielkich inwestycji w czasach gierkowskich, – przedstawia przyczyny i konsekwencje protestów robotniczych w 1976 r., – opisuje narodziny i działania opozycji politycznej w latach 1976–1980 (działalność: KOR, ROPCiO, Konfederacji Polski Niepodległej, Ruchu Młodej Polski, inicjatywy <i>List 59</i>, publikacje podziemnych wydawnictw, działania pierwszych Wolnych Związków Zawodowych), – relacjonuje wydarzenia związane z pierwszą pielgrzymką papieża Polaka do kraju,	– charakteryzuje realia życia społecznego w czasach gierkowskich, – opisuje system władzy w PRL w latach 70. XX w., – charakteryzuje program reform gospodarczych Edwarda Gierka, – opisuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego w latach 70. XX w., – wymienia formy oporu społecznego w tym okresie, – przedstawia wpływ Jana Pawła II na przemiany społeczne i polityczne w Polsce,	– przedstawia postulaty, cele i działania opozycji antykomunistycznej pod koniec lat 70. XX w., – podaje imiona i nazwiska liderów najważniejszych organizacji opozycyjnych oraz ich działania na rzecz rozwoju kultury i obrony praw człowieka i obywatela, – przedstawia sylwetkę Jana Pawła II jako duchowego przywódcy, pedagoga i orędownika poszanowania praw człowieka, – operuje terminami <i>nowomowa</i> i <i>propaganda sukcesu</i>,	– charakteryzuje zjawisko propagandy komunistycznej, posiłkując się przykładami z omawianego okresu historii Polski, – omawia okoliczności wyboru Karola Wojtyły na papieża,
41. Sierpień 1980 i Solidarność	– wie, czym był ruch społeczny Solidarność, – zna postacie Lecha Wałęsy i Anny Walentynowicz, – zna datę podpisania porozumień sierpniowych,	– wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego na przełomie lat 70. i 80. XX w., – przedstawia postacie Lecha Wałęsy i Anny Walentynowicz w związku ze strajkami w Stoczni Gdańskiej, – zna najważniejsze postulaty robotników i treść porozumień sierpniowych, – wymienia działaczy Solidarności,	– wiąże fakt powszechności strajków sierpniowych z liberalizacją życia publicznego w kraju w latach 1980–1981, – relacjonuje wydarzenia związane z podpisaniem porozumień sierpniowych, – przedstawia cele NSZZ „Solidarność”, – rozumie termin <i>karnawał Solidarności</i>,	– prezentuje sylwetki najważniejszych działaczy Solidarności oraz ich wkład w rozwój ruchu, – dostrzega zmianę postaw społecznych i obywatelskich wobec władz w okresie karnawału Solidarności, – zna fakty związane z zamachem na Jana Pawła II w 1981 r.,	– ocenia znaczenie porozumień sierpniowych i legalizacji Solidarności dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, – przedstawia przykłady działalności twórczej i społecznej okresu karnawału Solidarności,
42. Stan wojenny	– zna datę 13 grudnia 1981 r., – wie, kim był gen. Wojciech Jaruzelski, – rozumie, czym był stan wojenny w kontekście wydarzeń grudnia 1981 r., – podaje formy represji, jakie zastosowała komunistyczna władza, – zna postać księdza Jerzego Popiełuszki,	– wyjaśnia przyczyny i konsekwencje wprowadzenia stanu wojennego, – wymienia działania władz mające na celu sterroryzowanie społeczeństwa, – podaje przykłady oporu społecznego w czasie stanu wojennego,	– przedstawia postawy Polaków wobec stanu wojennego, – charakteryzuje fenomen oporu społecznego, – ocenia postawy społeczeństwa polskiego w związku z wydarzeniami stanu wojennego, – przedstawia biogram gen. Wojciecha Jaruzelskiego,	– podaje konkretne przykłady oporu społecznego i formy realizowania celów opozycji antykomunistycznej, a także przejawy wzajemnej pomocy ludzi zaangażowanych w działalność opozycyjną, – omawia okoliczności przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla,	– ocenia znacznie oporu społecznego i działalności opozycji antykomunistycznej dla podtrzymania solidarności społecznej, – docenia rolę ludzi Kościoła dla podtrzymania inicjatyw społecznych w okresie stanu wojennego, – przedstawia działalność księdza Jerzego Popiełuszki,

		– opisuje inicjatywy Kościoła katolickiego w latach 80. XX w. (wizyty Jana Pawła II w ojczyźnie, działalność księdza Jerzego Popiełuszki i innych duchownych, charytatywna działalność Kościoła),	– wyjaśnia znaczenie Kościoła katolickiego dla podtrzymania ducha oporu wobec władzy komunistycznej,		
43. Kultura w czasach PRL	– podaje przykłady twórczości artystycznej i literackiej okresu komunizmu w Polsce, – zna realia PRL, w których żyli twórcy, oparte na cenzurze i propagandzie,	– podaje przykłady twórczości literackiej okresu PRL, – zna imiona i nazwiska wybitnych pisarzy, artystów plastyków i kompozytorów, – wie, jaki wpływ na możliwość swobodnej wypowiedzi artystycznej miała cenzura, – omawia zjawisko kultury popularnej, dostępnej dla większości społeczeństwa polskiego w dobie PRL,	– wymienia tematy podejmowane przez twórców w okresie PRL, – opisuje najważniejsze nurty sztuki (polską szkołę plakatu), kina (polską szkołę filmową, kino moralnego niepokoju) i muzyki (jazz, muzykę filmową i muzykę klasyczną), których przedstawiciele odnieśli sukces w kraju i za granicą, – wymienia przedstawicieli kultury popularnej w PRL,	– wymienia sukcesy polskich twórców, którzy żyli w okresie PRL (np.: otrzymanie Literackiej Nagrody Nobla przez Czesława Miłosza), – opisuje nowe formy wypowiedzi artystycznej (poezja Nowej Fali, happeningi, teatr eksperymentalny), – dostrzega znaczenie organizacji oraz instytucji zagranicznych dla rozwoju niezależnej kultury polskiej,	– przedstawia sylwetki wybitnych Polaków omawianego okresu, – omawia ich twórczość, – opisuje osiągnięcia sportowe w czasach PRL,
Dział 6. Droga do wolności					
46. Rozpad Związku Sowieckiego	– zna terminy <i>glasnost</i> i <i>perestrojka</i> , – wskazuje przemiany ustrojowe w ZSRS, – wie, kim był Michaił Gorbaczow,	– wyjaśnia przyczyny kryzysu gospodarczego i politycznego w ZSRS, – wie, jaką rolę we współczesnej historii Europy i świata odegrał Michaił Gorbaczow, – wyjaśnia terminy <i>glasnost</i> i <i>perestrojka</i> , – wymienia wydarzenia związane z upadkiem państwa sowieckiego na przełomie lat 80. i 90. XX w., – wymienia następstwa tego procesu,	– wiąże koniec zimnej wojny z rozpadem Związku Sowieckiego, – ocenia znaczenie porozumienia pomiędzy Michaiłem Gorbaczowem i Ronaldem Reaganem w sprawie ograniczenia zbrojeń, – wyjaśnia znaczenie przemian demokratycznych w Związku Sowieckim dla przyszłości narodów zamieszkujących ZSRS, – omawia na podstawie mapy konflikty zbrojne w byłym ZSRS,	– charakteryzuje zmianę polityki wewnętrznej i zagranicznej wprowadzoną przez Gorbaczowa, – dostrzega związek pomiędzy wydarzeniami w polityce międzynarodowej (ociepleniem relacji z Zachodem, zakończeniem wojny w Afganistanie) a odejściem przez władze ZSRS od doktryny Breżniewa, – określa rolę poszczególnych postaci w przemianach przełomu lat 80. i 90. XX w. (Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Borysa Jelcyna),	– opisuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą państw postkomunistycznych, które przestały być republikami sowieckimi,
47. Jesień Narodów	– rozumie termin <i>Jesień Narodów</i> , – umieszcza w czasie i w przestrzeni wydarzenia: Okrągły Stół, upadek muru berlińskiego, trójkątny stół, aksamitna rewolucja,	– przedstawia genezę przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, – opisuje wydarzenia w Polsce i na Węgrzech w omawianym okresie,	– wymienia przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991, – charakteryzuje najważniejsze z nich,	– odnajduje podobieństwa sytuacji politycznej pomiędzy krajami postkomunistycznymi, – ocenia konsekwencje przemian politycznych w bloku wschodnim,	– charakteryzuje problemy, z jakimi musiały się zmierzyć poszczególne państwa postkomunistyczne po 1989 r., – odnajduje analogie między nimi,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
	– zna najważniejsze wydarzenia rewolucji w Rumunii oraz wojny w byłej Jugosławii,	– dostrzega związek pomiędzy przemianami w Polsce a dekomunizacją Europy Środkowo-Wschodniej, – przedstawia okoliczności zburzenia muru berlińskiego i zjednoczenia Niemiec, – wyjaśnia pojęcie <i>aksamitna rewolucja</i>, – przedstawia konsekwencje przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, – omawia najważniejsze wydarzenia rewolucji w Rumunii oraz wojny w byłej Jugosławii,	– dokonuje analizy mapy pod kątem zmian terytorialnych i politycznych na omawianym obszarze w okresie Jesieni Narodów,	– dzieli je na pozytywne i negatywne, – zna imiona i nazwiska komunistycznych liderów politycznych, takich jak János Kádár i Nicolae Ceaușescu, – przedstawia rolę w przemianach politycznych takich postaci, jak Helmut Kohl i Václav Havel,	– przedstawia biogramy postaci związanych z wydarzeniami Jesieni Narodów,
48. Okrągły Stół	– wymienia główne postanowienia Okrągłego Stołu, – zna wydarzenia zmierzające do demokratyzacji życia politycznego w Polsce, – podaje główne zmiany ustrojowe, jakie zaszły w Polsce w latach 1989–1990, – zna datę 4 czerwca 1989 r., – wie, że Tadeusz Mazowiecki był pierwszym niekomunistycznym premierem Polski po II wojnie światowej,	– omawia postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu, – przedstawia ważniejszych uczestników rozmów, – zna rezultat wyborów z 4 czerwca 1989 r., – opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1990 (przywrócenie dwuizbowego parlamentu i urzędu prezydenta, zmianę nazwy państwa oraz wyglądu godła państwowego),	– opisuje sytuację społeczno-polityczną Polski w przededniu obrad Okrągłego Stołu, – wyjaśnia motywy przystąpienia stron do rozmów przy Okrągłym Stole, – dostrzega związek pomiędzy porozumieniami Okrągłego Stołu a demokratyzacją sceny politycznej i przemianami ustrojowymi, jakie nastąpiły na przełomie lat 80. i 90. XX w.,	– analizuje dane statystyczne i teksty źródłowe pod kątem oceny porozumień Okrągłego Stołu przez ich uczestników oraz społeczeństwo, – ocenia konsekwencje porozumień Okrągłego Stołu,	– charakteryzuje postawy strony rządzącej, opozycji oraz społeczeństwa wobec przemian, jakie zachodziły na przełomie lat 80. i 90. XX w.,
49–50. Trzecia niepodległość	– rozumie zagadnienia prywatyzacji oraz demokratyzacji, – podaje najważniejsze wydarzenia lat 90. XX w. w Polsce, – zna imiona i nazwiska kluczowych polityków, – zna datę uchwalenia Konstytucji RP, – wymienia prezydentów RP pełniących urząd po 1990 r.,	– opisuje kluczowe przemiany ustrojowe i gospodarcze w latach 1989–1997, – omawia założenia i konsekwencje planu Balcerowicza, – przedstawia cele i działania kolejnych koalicji rządzących, – wymienia trudności, z jakimi borykało się społeczeństwo w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, – przedstawia założenia Konstytucji RP z 1997 r.,	– charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne i gospodarcze lat 90. XX w., – wyjaśnia przyczyny napięć społecznych, – analizuje konsekwencje wydarzeń lat 90. XX w., – wymienia ważniejsze partie na polskiej scenie politycznej i podaje imiona i nazwiska ich przedstawicieli, – omawia reformy kolejnych gabinetów rządzących,	– charakteryzuje proces kształtowania się nowych elit władzy, – interpretuje zapisy konstytucji pod kątem wolności i praw obywatelskich, – ocenia znaczenie zorganizowania pierwszych wolnych wyborów prezydenckich i wyborów parlamentarnych dla przemian demokratycznych w kraju,	– ocenia sytuację ekonomiczną ludności w okresie transformacji gospodarczej, – dostrzega zmiany, jakie zachodziły w sposobie prowadzenia polityki i strukturach demokracji, – analizuje korzyści i zagrożenia związane z członkostwem w UE, – ocenia zmiany, jakie nastąpiły w Polsce w okresie transformacji ustrojowej,

51. Między Wschodem a Zachodem	-wymienia główne kierunki polskiej polityki zagranicznej, -zna datę przystąpienia Polski do NATO i UE.	-ocenia znaczenie przystąpienia Polski do NATO w 1999 r. oraz do Unii Europejskiej w 2004 r., -obrazuje sytuację Polski w związku z polityką międzynarodową w czasie rozpadu Układu Warszawskiego.	-przedstawia proces przystąpienia Polski do NATO i UE, -opisuje relacje pomiędzy Polską i Niemcami, uwzględniając wspólne rozwiązania problemów oraz rozwój współpracy, -rozpoznaje sprzeczności interesów Rosji i Polski oraz opisuje wynikające z tego działania obydwu stron, -omawia relacje z Ukrainą i Litwą, -wymienia nazwy organizacji, których Polska stała się członkiem po 1989 r. (np. Rada Europy).	-ocenia znaczenie przystąpienia Polski do struktur NATO i UE, -przedstawia korzyści i trudności z tym związane, -dostrzega znaczenie utrzymania dobrosąsiedzkich relacji dla międzynarodowego pokoju.	-charakteryzuje polską politykę zagraniczną prowadzoną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, -określa miejsce Polski we współczesnej polityce międzynarodowej.